

Pedig — és ez a legérdekesebb a dolgban — az alapszabályaikban határozottan ki van mondva, hogy a szervezet tisztelőben tartja tagjainak vallási és politikai meggyőződését — sőt a páholyokból száműz minden ilyen irányú vitát. De talán ez csak arra volt jó, hogy az alaptörvények egy részét láttamozó Beniczky államtitkárnak 1886-ban bekösse a szemét, nehogy a páholyokat, mint vallás és államellenes szervezeteket feloszlassa. De ne a holt betűket, hanem a reális életet nézzük! Vajon a gyakorlatban a szabadkőművesség nem vallás- és államellenes? Ezt maga Bonhard Gyula mondotta már régen a Nagy Oriens páholyban: «szabadkőművességnek nemcsak joga, hanem kötelessége is vallási és politikai kérdésekkel foglalkozni, mert csak így érhetjük el azon elméletek megvalósítását, melyekkel foglalkozunk.» s.)

Ha valakinek kételyei volnának a szabadkőművesség igazi céljai felől, olvassa el Müller könyvének „Ki az életbe?” a szabadkőművesség és a vallás c. fejezetét s ha ezeknek nem sem hisz, lapozza át a történelmet a francia forradalomtól napjainkig — vagy nézzen jó mélyen bele korunk társadalmi életébe, gondolatvilágába — vegye elő a hárompontos lovagok napilapjait nézzen néha a sorok közé is és ha nem szorul ököbe a keze, akkor ő is közéjük tartozik.

Csak még egyet! Müller könyve nemcsak ismertető jellegű, hanem ébresztő szót is. Harsóna, melynek hangját meg kell hallania minden igaz magyarnak, aki nem tagadta meg még ezeréves hitét és akinek csöppnyi magyar vér buzog ereiben. A szabadkőművesség rákénje anynyira beleette magát társadalmunk testébe, hogy a halogatásra nincs idő, üttött a lejtőn való megállás 12-ik órája. Ha erős kézzel nem tudunk új irányt adni fejlődésünknek, ha bátor kézzel nem tudunk hozzájárulni az operációhoz, legyen az bármily fájdalmas is, magunkra vessünk, ha Oroszország sorsára jutunk. Ha nem is lehet ettől a közel jövőben félni, ha nem is fenyeget közvetlenül ez a veszély, de az egészséges irányú fejlődésért már most meg kell kezdeni a munkát, mert a nagymesterek is nagyon jól ismerik a régi szót: „Lassú víz partot mos.”

Napfényre kerültek a vakondok, össze kell fognia ellenük az egész kath. társadalomnak. Győzni, a legnagyobb nehézséggel megküzdeni! Megszoktuk ezt már mi magyarok. A kicsinyhitűek, a kételkedők olvassák el Müller Jenő könyvét. Nemesak ismertet és bizdít, hanem programot is ad („Üttött az óra”), melynek megvalósítására felhív minden magyar embert. Össze kell fogni mindenkinek elsőfokú, kötelező nagy társadalmi munkában és be kell szögezni azokat a páholyajtokat, amelyeknek csontkamrájából ammi sokáig fűjt a sorvasztó szél. A legveszedelmesebb szellem kiadásai ellen védekezésben egyeknek kell lennünk, hogy az új Magyarország ne legyen a szabadkőművés klikkek prédiája, hanem poraiból újra éledt Phönix, amely Krisztussal szívében, szent trikolorral és a munka eszközeivel kezében, nemzeti fönmaradása szabad, boldog, gazdag, erős

második ezer évnek diadalmas átrepüléséhez a maga megtisztulása és fölrissülése után újra készen áll.)

Igen, ezért kell összefognunk különösen nekünk papoknak!

Erdély rekonstrukciója.

Megindult a restauráció! Mint értesülünk, Marosvásárhely színházat fog kapni. Ezzel körülbelül vége is lesz az egész rekonstrukciónak, mert ahogy ismerjük a magyar kormányok tevékenységét, attól többet úgyse várhatunk. Hiába vannak kiváló és minden tekintetben kifogástalan kormánybiztosok, nekik csak azt szabad tenniük, amit a kormány rájuk bíz. A magyar kormányok pedig mindig komédiának tartották Erdély magyarságának ügyét, s most is egy színházzal akarja a kormány ezt a fontos ügyet elintézni. A 400 állami iskola az oláhok lakta területen csak azt fogja eredményezni, hogy az oláh községek megszabadulnak az iskolai terhektől, de a gyermekek a negyedik vagy hatodik elemi osztály elvégzése után ép úgy elfelejtik a magyar nyelvet, mintha soha állami iskolába nem jártak volna. S ezzel szemben arszékely községekben a kifosztott iskolák felszereléséről nem gondoskodik senki. Magyar állami bölcsesség! Ne komédiázzunk tovább. Ne színházát építsenek, hol csak a zsidó írók, zsidó szellemű darabjai fogják a nemzeti érzést gnyolni, a házassági hűségét lázítani, a komoly és becsületes munkát ócsárolni, hanem építsen a magyar állam — ha már a jó Istennel nem törődik — vasúttakat; létesítsen gyártelepeket; javítsa az országúttakat, erdősítse a kopár területeket, szabályoztassa a folyókat, töresse fel a parlagokat s különösen a városok közelében lévő kihasználatlan területek intenzív megművelését rendelje el minél sürgősebben.

De ez még nem elég! Az állam legyen kényes a becsületére és tartozását fizesse azonnal. A török szövetségéstől ne a nem fizetést tanulja el, mert akkor csakugyan törököt fogott. A hadikárok kifizetésénél is olyan rossz politikát fűz a magyar állam, aminél rosszabbat még Ausztria 400-éves magyar politikájába sem találunk. Azt most nem panaszojzuk, hogy szándékosan odadobták a székelységet az oláh betöréseknek. Csak azt az égbekiáltó igazságtalanságot említem, hogy a menekültek kárát még most, 2 év múltán sem fizeti a gavalér magyar állam, ahol pedig fizetett, ott is a kárösszegeből levont 30-40%-ot. Ez megint csak arra jó, hogy növelje a magyar állam iránti szeretetet. A németek egy kissé másképen dolgoznak. Az oláhországi német károsultakat most fizeti a német kormány. Ott a kárfelvétel úgy történik:

Hadnagy a károsulthoz: Mi volt az ön kára?

— Károsult: 1 íróasztal, 1 varrógép, 3 tükör, az összes fehérnemű.

— Hadnagy: Mennyi annak az értéke?

— Károsult: Íróasztal 120, varrógép 250, 3 tükör 145, fehérnemű 500 Lei; összesen 915 Lei.

— Hadnagy: Igen, az volt a háború előtti. Ha most ön ezeket a tárgyakat be akarja szerezni, tízszeres árat kell érte fizetnie. Titkár írja: a román kormány számlájára kifizettünk X Y. károsultnak egy íróasztalért 800, varrógépet 1200, 3 tükörért 600, fehérneműért 7000 Lei; összesen 9600 Lei.

Nálunk pedig megkérdezik, mennyi volt a károd. Felelsz, 500 korona. Azt kapod válaszul: hazudsz, nem is volt annyi vagyonod, majd két év múlva kapsz 3500 koronát, addig pedig fogd be a szádát és hallgass. Hát ez sehogyan sincs rendjén, mélyen tisztelt magyar állam! Most az új miniszter úr, kinek hatáskörébe fog tartozni Erdély rekonstrukciója, új reményeket ébreszt bennünk. Hisszük, hogy ezúttal az új reményeket nem fogják újabb csalódások követni.

A gyilkostói gyermek nyaraltatás.

Ha nem gyermekekről s nem magyar gyermekekről volna szó, bizonyos kárörömmel nézhetné az ember a nyaralni Triesztbe és Abbáziába vitt gyermekek szomorú sorsát.

A tengerpartra vitt gyermekek éheznek s nyaralásuk nem vigaság, de könnyek között folyik. Az országos botránynya fejlődött nyaraltatási akcióról a fővárosi lapok számolnak be.

Hogy mi is kitérünk erre a balul sikerült akcióra, tesszük ezt abból az alkalomból, hogy mi illetékes helyen többször és nyomatékosan hangsúlyoztuk, sőt hírlapilag is propagáltuk, hogy a szünidei gyermektelepek és nyaraltatások akcióját a Székelyföld felé kell irányítani.

Az üresen maradt székely fürdőket, Borszéket, Tusnádöt stb. javasoltuk s azonkívül a Gyilkostó gyönyörűségeire is felhívtuk az illetékesek — s köztük az Országos Hadigondozó Hivatal elnökének gróf Teleky Pálnak a figyelmét.

Tudjuk, hogy e balul sikerült akcióról mások felelősek, de a balsiker arról gyöz meg, hogy azért, mert Budapest az ország fővárosa, azért még mindent helyesen ott sem tudnak elgondolni és végrehajtani.

Az ideai nyaraltatási akcióra tegyünk pontot. Adja Isten hogy csak rossz emlékekkel s ne gyermekvesztésekkel záruljon az ügy.

A jövődö érdekében azonban szót emelünk. Az Alföld és a nagy városok gyermekeinek itt a helye Erdélyben, a Székelyföldön, a mi csodás levegőjű, vízi helyeinken. Amde e cél érdekében nem szabad gazdátlanul hagyni fürdőhelyeinket s Gyergyószentmiklós városnak a Gyilkostót.

Halljuk, hogy a házak ablakait, ajtóit a békási oláhok lopkodják. Halljuk, hogy a szép katolikus templomot is fosztogatják. Halljuk, hogy a parkok, a gondozott katonasírok elvadultan gonozatlanul néznek ki.

Halljuk. Hallunk mindent s épen ezért nem tételezhetjük fel, hogy amit mi hallunk, azt hatóságaink ne hallanak.

Kürcsek vannak a kezünkbe, urak!

Hát olyan cudarok volnánk, hogy e kincseket kényelemszeretetből, kávéház és kártya imádatból elfecsérlnők?

Mindez közkinccs, védelme közkötelesség. Ha a helyi hatóságoknak nincs érzékük, akkor a felettes hatóságoknak kell mindezekről gondoskodniok.

Felettes hatóságainknak kell reá szorítaniok helyi hatóságainkat, hogy a közvagyon felett őrkdjenek. (C s v m.)

HIREK.

— Az igazgatótanács augusztus havi ülése. Az igazgatótanács f. hó 9.-én tartott ülésén rendkívül fontos és nagyjelentőségű ügyek kerültek kivételosen tárgyalás alá. A hozott határozatok mindenikénél a régi sablonoktól eltérően az a vezérgondolat érvényesült, hogy az évszázados tradíciók gondos megőrzése mellett figyelemmel kell lenni megértő lélekkel a kor változott viszonyaira is. Így a többiek között a jövő tanévtől kezdve leány magántanulók is látogathatják az előadásokat azon státusi gimnáziumokban, melyeknek székhelyén nincs leány középiskola.

Nagy engedmény a tanárookra nézve a mostani nehéz megélhetési viszonyok között, hogy a jövő tanévben minden státusi tanár magához vehet két tanuló szállásba.

A rendkívüli tantárgyak tandíja 100 %-al emeltetett. A legfontosabb azonban valamennyi határozat közt az, hogy az egészen szegénysorsú alapítványos növendékek akkora pénzbeli segélyben fognak részesülni a státustól, hogy abból részben vagy egészen hordozhatják a drágasági pótlékokat. Nagy megkönnyebbülés lesz az idén az alapítványos növendékekre nézve az alapítványi kamatok kiadása közpénzben, ami lehetővé teszi majd azt, hogy minden alapítványos, mint fizető a jövő tanévben is növendéke lehessen bármely finevelőnek.

Az udvarhelyi finevelő felmentett egyszerismindenkorra a 100,000 koronás költségen további törlesztése alól. A tandíj felemelése is elhatározottat, de oly formában, hogy a kath. tanulók 80 koronát, a nem katolikusok pedig 160 koronát fizetnek. Ez az állami rendezéssel szemben mérsékelt emelkedés.

Az igazgatótanács aug. 9.-én tartott ülésén a következő tanulók nyertek alapítványt: Handlos Elemér, Szöke Dezső, Székelyhid Gyéza, Nagy Ferenc Endre, Bartha Károly, Köpl Oszvöld — a kolozsvári finevelőben; Bokor Gyula, Hegyesy István, Mikla Miklós, Szállási Miklós, — a kolozsvári Mária Terézia-finevelőben; Kristó Antal, Csató Ferenc, Csiszér József, Fülöp Kálmán, Orbán János, Csedő István, Bálint Ferenc, Egyed Máté, Balázs Antal, Ferenczy Ernő, Zsögön Zoltán, Tekse András, Csedő Pál, Eröss Sándor — a csikszeredai finevelőben; Lager János, Farkas Ferenc, — a gyulafehérvári finevelőben; Bálint András, Cseh Imre, Varga Antal, Fejér Gábor, Kanabé Antal, Gál Tamás, Bertalan János, Farkas István; Baróti Dénes, Harai Ferenc — a kézdívásárhelyi finevelőben; Bauer Miksa, Török Mihály, Lukács Alajos, Drotleff

Zoltán, Tamás Lajos, Szász Antal, Abos János — a marosvásárhelyi finevelőben; Lázár Albert, Olasz Antal, Balázs Gyula, Benedek Imre, Szeles Jenő, Galter Sándor, Ürmösi Árpád, Erdély Károly, Petres István, Bertalan József, Lörincz József, Werner Sándor, Biró Zoltán — a székelyudvarhelyi finevelőben.

— A státusi paloták megvétele. A kolozsvári róm. kath. egyházközség adóságainak rendezése végett eladóvá tette a szentegyházutcai egyik palotasorát. Az igazgatótanács, hogy az egyházi vagyon idegen kézre ne kerüljön, elhatározta annak megvételét egy millió koronával, természetesen a státusgyűlés és a legfőbb kegyúr jóváhagyásától függően.

— A Teréz-árvaház üres alapítványi helyek betöltése egyelőre elmaradt azon időre vonatkozólag, míg a Vkm.-hez küldött felíratra megérkezik a megnyugtató válasz. Mert amint általános ismert dolog, a Teréz-árvaházi alap mai jövedelme a mai nagy drágaságban még a jelenlegi növendékek eltartására sem elegendő.

— Beiratás. Az irtalmas nővérek vezetése alatt álló elemi és polgári leányiskolájában a beírások szeptember hó 2., 3., 4. és 5.-én lesznek d.e. 8—12.ig és d.u. 2—5, 2.-án és 3.-án a helybeli kath. növendékeket, 5.-én a helybeli más vallásúakat és 6.-án a vidékieket írjuk be. Beíráshoz szükséges okmányok: a múlt évi iskolai-és újraoltási bizonyítvány, továbbá a születési anyakönyvi kivonat. Szept. 6.-án tartjuk a javító- és felvételi vizsgákat.

Az Igazgatóság.

— Személyi hírek a Státusnál. Z I a m a l Ágoston ny. gimn. tanár, igazgató az igazgatótanács felkérésére a jövő tanévben is megmarad a gyulafehérvári főgimnázium kiségitő tanárának. Dr. Szabó György marosvásárhelyi főgimn. tanár az igazgatótanácsi iroda nagy munkahalmaza miatt berendeltetett szolgáltatételre. Dr. Szabó György központi működését már meg is kezdte. P a p p János kézdívásárhelyi h. tanár megválasztott rendes tanárnak. P o l g á r József marosvásárhelyi, és Nagy Dénes kézdívásárhelyi tanár a Státustól elpályázván, a megíre-sedett tanszékre a pályázat kiírása elhatározottat.

— Iskolai hír. Az erd.róm. kath. Státus Igazgatótanácsa aug. 9.-iki ülésében elhatározta, hogy tekintettel a háborús viszonyokra, de különösen az élelmezési nehézségekre, összes gimnáziumaiban az előadások 1918. szeptember hó 19.-én kezdődnek. A beiratkozások szeptember 16., 17. és 18.-án lesznek. Az intézkedés mindenesetre kellemesen érinti nemcsak a vakációzó növendékeket, hanem a szülőket is.

— Hét éven át nekünk szállítja Románia termésképelegét. Létrejött az egyezmény a romániai terménykepeleg behozatala tekintetében, mely szerint Románia eladja Németországnak és Ausztria-Magyarországnak az idei és jövő évi gabonafőleségét, beleszámítva az olajmagvakat, takarmányokat és hüvelyes veteményeket is. Az 1919. évet követő hét évre pedig kötelezi magát Románia, hogy minden feleslegéből elsősorban nekünk szállít. A szerződés a buza és a rozs árát métermázsánként 38 leiben, az árpát és tengerit 29—29 leiben állapította meg. A kenyérmagvakat

joga van Romániának 6%-ig liszt alakjában szállítani, tehát a szállítmány 6 százalékat Romániában örölhetik fel. A román gabona szállítása a közeli napokban megkezdődik.

IRODALOM.

Megjelent «A Szentírás tudomány tankönyve» második kiadásban. A teljes mű ára 20 kor. Kapható a szerzőnél Dr. Szentiványi Róbert teol. tanárnál Gyulafehérvárt.

Ma napság hittudományi tankönyvet írni Magyarországon nagy és merész vállalkozás. Nem azért, mintha oly sok és jó tankönyvünk volna, hogy ezeknél jobbat írni már nem lehet, hanem azért, mert oly kevés a kispap, hogy nincs aki a jó tankönyvet használja. Ezen felül a mai viszonyok között mindennel inkább foglalkozik a papság is, mint a teológiai tudományokkal. Hiába, »inter arma...«

Mégis ha ajánljuk e tankönyvet, ezt tesszük a könyv belső tartalma, értéke miatt. Tárgyát szépen, világosan, magyarsággal adja elő a szerző. Mindig tekintetbe veszi a legújabb tudományos kutatások eredményét. A Szentírás könyveinek keletkezése, sorsa, a szövegnek épsége, a variáns lekcikok mind historiai és dogmatikai szempontból kerülnek elbírálás alá. Az egyes könyvek ismertetése után mindjárt felhozza a Commissio pontificia de re publica idevágó döntéseit is. A művet a Stephaneum állította ki szépen, izlésesen.

— Az Élet képes heti folyóirat (szerkeszti Andor József) f. aug. 11.-i száma a következő tartalommal jelent meg: A nyaralás. Kopja. — Arcképsorozat: Giesswein Sándor. Anka János. — Nagy úton. (Költemény.) Fábiny Géza. — A nászphár. (Elbeszélés.) Pokorny Margit. — Peng újra a kassza. (Elbeszélés.) Pásztor József. — Elment a nyár. (Falusi játék.) Komáromi János. — Kultura. — Hétről-hétre. — Szerkesztői üzenetek. A kitünően megszerkesztett folyóiratot gazdag és mindig aktuális illusztrációi és a mai viszonyokhoz mért igazán olcsó előfizési ára a legkedveltebb és legkeresettebb folyóirattá tették. Előfizetési ára egész évre 40 kor., félévre 20 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatala Budapest I. Fehérvári-út 15.

Pályázat.

A csikszentkirályi római katolikus segéd-kántortanítói állásra augusztus 30-iki határidővel pályázat hirdettetik. Javadalma: az egyház és községtől 806 korona. Ebből készpénz 406 korona; a fennmaradó 400 korona értékében a hivatkozott kepe 48 kalongya ősz, 50 kalongya tavasz, 20 szekér fa, négy szekér szénasárjút termő kaszáló. Ezenkívül kor szerint a megfelelő állami fizetésekiegészítés.

Iskolassék.

GÉPIRÓ=

kisasszony! keres eselleg azonnali
betépes: Dr. Mayer Ödön ügyvédi
irodája. — Csak a gépirásban
begyakorlottak pályázzanak.

Egyházi nyomtatványok jegyzéke.

Augusztusi Reláció.

XII. Reláció: Kath. egyesületekről
szóló jelentés, rsz. 383.

XIII. Reláció: U. e. esperesek r. rsz. 384.
Szeptemberi Reláció.

XIII. Reláció: Plebániái schematismusi
adatok. rsz. 385.

XIV. Reláció: Szerzetesházak schem.
adatok. (Csak házfőnökök r. rsz. 386.

Novemberi Reláció.

XV. Reláció: Őszi koronagyűlés izkv.
Csak esperesek r. rsz. 387.

Decemberi Reláció.

XVI. Reláció: Főesperesi látogatásról
szóló jelentés. (Csak esp. r. rsz. 388.

Különféle egyházi nyomtatványok:

Matricula Baptisatorum. Bel és külv.
rsz. 389 b. és 389 k.

Matricula Confirmatorum rsz. 390.

Matricula Copulatorum. rsz. 391.

Eljegyzési anyakönyv. (Liber Spon-
salium.) (Magyar ny.) rsz. 392.

Matricula Conversorum. rsz. 393.

Matricula Apostatarum. rsz. 395.

Matricula Defunctorum. rsz. 395.

Matricula Mixta Matrim. rsz. 396.

A csupán polgári házasságot kötöttek
anyakönyve. rsz. 397.

Ügyviteli napló. 1 old. 10 tétel.) rsz. 398.

Fentti nyomtatványoknak ive 12 fillér.

Extractus Baptisat. drb. 6 fill. rsz. 399.

Extr. Copulatorum. drb. 6 fill. rsz. 400.

Extr. Defunctorum. drb. 6 fill. rsz. 402.

Bérmálási lap. 100. drb. 1.60 f. rsz. 402.

Hirdetési bizonyítvány. drb. 2 f. rsz. 403.

Idegen jegyesekről szóló értesítvény.
drbja. 2 fillér. rsz. 404.

Kaphatók: a Püspöki Lyce-
umi Könyvnyomdában Gyulafe-
hérvárt.

Tanoncz

fizetéssel vagy teljes ellátással

Schäser Ferencz

könyvnyomdájába felvétetik.

Két középiskola vagy hat elemi szükséges.

Most jelent meg az Ó- és Újszövetségi SZENTIRÁS

a Vulgata szerint, figyelemmel az eredeti szövegre, Káldi György fordítása nyomán átdolgozta Tárkányi B. József, 3-ik változatlan kiadás utolsó IV-ik befejező köteté. A negy kötetet, mely 8^o alakban 2848 oldalt tartalmaz, egy fekete védőtokban, izléses arany-díszes félvásznonkötésben van bekötve, melynek ára 34 korona.

A Szent-István-Társulat kiadása.

Ezen Szentírás négy kötetet addig, míg a most csak korlátozott példányszámban készült kötött példányokkal rendelkezünk, a közönségnek 25 koronáért és a gyűjtőknek minden 10 példány után egy ingyenpéldányt adunk.

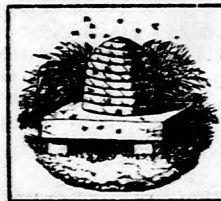
Megrendelhető a Püspöki Lyceumi Könyvnyomdában Gyulaférvárt.

Gyulaférvári Népbank R.-T.

érdekközösségben

a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársasággal

(Melynek alap- és
tartaléktökei mintegy
150 millió korona)



(Melynek alap- és
tartaléktökei mintegy
150 millió korona)

Elfogad betéteket: betétkönyv és folyószámlára a legelőnyösebb kamatozás mellett. **Leszámitol:** váltókat, számlákat és utalványokat. **Hittelt nyújt:** váltó, értékpapír és árufedezet mellett. **Áttulításokat,** kifizetéseket eszközöl Középeurópa minden piacára. **Törlesztéses kölcsönöket nyújt:** földbirtok és házakra, 25—50 éves résztorlesztés mellett. Magasabb kamatozású ilyen kölcsönöket olcsóbb kamatozásra konvertál. **Értékpapírok** vétele és eladása. **Tőzsdéi megbízásokat** a fővárosi pénzügyintézetek feltételei szerint bonyolít le. Mindenféle áru, gazdasági gépek, szőlőtermelési eszközök, cement, vas, építőanyagok, szén, stb. eladása. Minden bank, értékpapír és áruforgalmi ügyben díjtalan tájékoztatással szolgál.



FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődéje

WIEN,

Alapított 1838.

GYÁR:

VI., Webgasse 43.

600 alkalmazott.

Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpítszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dus választékban, mindenféle és ókeresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

Felölös szerkesztő: Rass Károly.

Nyomatott a Püspöki Lyceumi Könyvnyomdában (Schäser Ferencz) Gyulaférvárt.